

Kræftens Bekæmpelse Region Hovedstaden 2013

Rådgivningerne i Danmark

Ullasvej 8,
Rønne

Nørre Allé 45,
København

Møllestræde 6,
Hillerød

Nørgaardsvej
10, Lyngby

Kræftlinjen
80 30 10 30

Indholdsfortegnelse

Side

Kræftrådgivningernes optageområde og brugergrundlag	2
De fire Kræftrådgivninger	2
Kræftrådgivningernes økonomiske grundlag	3
De enkelte kræftrådgivninger	3
De frivillige - en stor ressource	3
Rådgivningernes tilgængelighed og aktiviteter	4
De landsdækkende rådgivningsaktiviteter på Kræftlinjen	5
Rådgivning online – et nyt tilbud fra Kræftens Bekæmpelse	6
Hvorfor søger nogen støtte i en kræftrådgivning og hvad drejer henvendelserne sig om?	6
Øvrige opgaver	8
Supervision af andre	9
Foredrag, oplæg og interviews	9
Samarbejde om kommunal kræftrehabilitering	9

Kræftrådgivningernes optageområde og brugergrundlag

Region Hovedstaden har et samlet indbyggerantal på ca. 1.7 mio. borgere. Heraf fik 10.110 en kræftdiagnose i 2013.

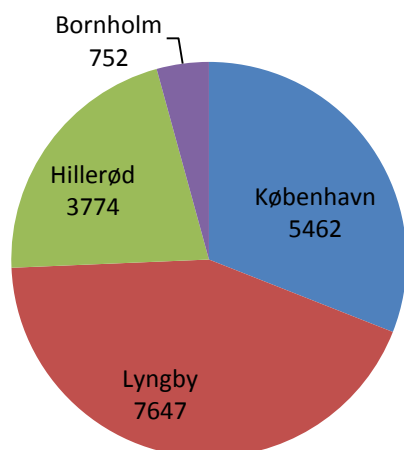

De fire Kræftrådgivninger

Kræftrådgivningerne i Hovedstaden er, som landets øvrige rådgivninger, primært bemandede med sygeplejesker, socialrådgivere, psykologer og psykoterapeuter. Den samlede normering i Hovedstadens rådgivninger er 15,5.

I 2013 modtog Region Hovedstadens 4 rådgivninger 17.635 henvendelser, hvoraf 1895, svarende til 10,7 % var nye brugere. Figur 1 viser antal henvendelser fordelt på rådgivningerne i 2013.

Figur 1

Kræftrådgivningernes økonomiske grundlag

I 2013 var Kræftrådgivningernes basisbudget på 12.192.000 kr. Af dette beløb gik 3.373.000 kr. til husleje og lokaledrift. 8.819.000 kr. gik til lønninger og endelig blev der brugt ca. 140.000 kr. på det frivillige arbejde, herunder dækning af de frivilliges transportudgifter.

De enkelte kræftrådgivninger

Hovedstadens kræftrådgivninger ligger i henholdsvis, København, Lyngby, Hillerød og Rønne.

Kræftrådgivningen i København, var landets første og blev åbnet i 1978. Siden 2007 har rådgivningen haft et tæt samarbejde med Københavns Kommunes rehabiliteringsenhed for kræftpatienter. Sammen har de siden 2011 drevet Center for Kræft og Sundhed i København.

Rådgivningen i Lyngby har eksisteret siden 1985 og i Hillerød blev rådgivningen åbnet i 1998.

I 2000 blev kræftrådgivningen i Rønne oprettet i 2000, som et 3 årigt samarbejdsprojekt mellem Kræftens Bekæmpelse og Bornholms Hospital. Tilbuddet blev gjort permanent i januar 2004. Hospitalet og Kræftens Bekæmpelse betaler hver især halvdelen af rådgivningens driftsbudget.

I 2013 bidrog Kræftens Bekæmpelse med 455.000 kr.

Kræftens Bekæmpelse yder desuden faglig og kollegial støtte i form af faste telefonisk supervision og coaching hver 2. uge samt supervision ved ekstern supervision ca. hver 6. uge.

De frivillige – en stor ressource

Kræftens bekæmpelse har en mangeårig tradition for et tæt og godt samarbejde med et stort antal frivillige. Det gælder også i Kræftrådgivningerne i Region Hovedstaden, hvor omkring 200 (Hillerød: ca. 40, Lyngby: ca. 60, København: ca. 100) frivillige bidrager på forskel vis, så som:

- *værtsopgaver i den åbne rådgivning*
- *telefonpasning og praktiske opgaver*
- *gruppeledere og med-gruppeledere i Netværksgrupper og -Caféer, Ungegrupper, Efterladte-gruppe, Yogatræning*

Mange andre frivillige varetager opgaver i de forskellige patientforeninger, som fx:

- *BRYSTKRÆFTGRUPPEN og DBO (De Brystopererede)*
- *PROPA, Foreningen for prostatakræfttramte*
- *KIU, Foreningen for Kvinder med kræft i underlivet*
- *COPA, Foreningen for tarmkræfttramte, m.fl.*

Derudover er rigtig mange mennesker aktive i en af Kræftens Bekæmpelses Lokalforening, som står for bl.a. landsindsamlingen, forskellige oplysende aktiviteter, for netværks-/eller samtalegrupper og Caféer med den lokale kommune som udgangspunkt. Således er der Cafe- og Netværkstilbud i 12 af Regionens kommuner.

Stafet for livet, som i 2014 afholdes i 10 kommuner, er et døgn, hvor der sættes fokus på kræftsagen, det at kæmpe sammen og at fejre livet. Stafet For Livet er et meget stort arrangement, som inddrager rigtig mange frivillige.

Alle frivillige kvalificeres via relevante kurser samt støttes, vejledes og superviseres i regi af Kræftens bekæmpelse.

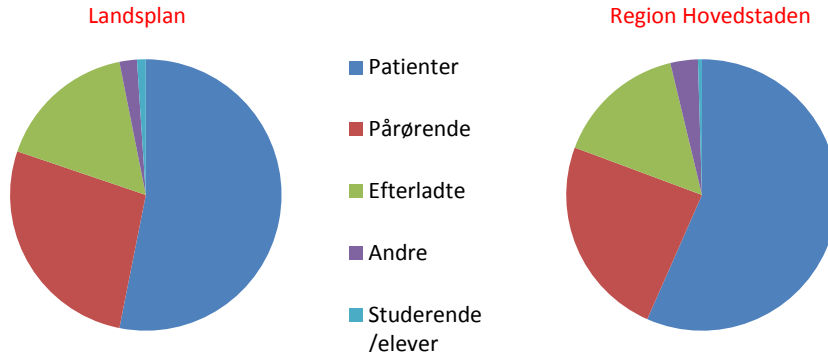
Rådgivningens tilgængelighed og aktiviteter

Alle rådgivningerne yder åben rådgivning. Det vil sige, at alle, som på en eller anden måde er berørt af kræft, er velkomne til at "komme ind fra gaden" og få en samtale med en rådgiver. Som bruger kan man også kontakte rådgivningen på forhånd og aftale en tid hos en rådgiver eller deltage i en gruppe og møde andre, der er ramt af kræft.

Rådgivningernes tilbud veksler lidt hen over året – men der vil, foruden individuelle samt par- og familiesamtaler, altid være et gruppebaseret tilbud til den kræftramte, samt til pårørende og efterladte.

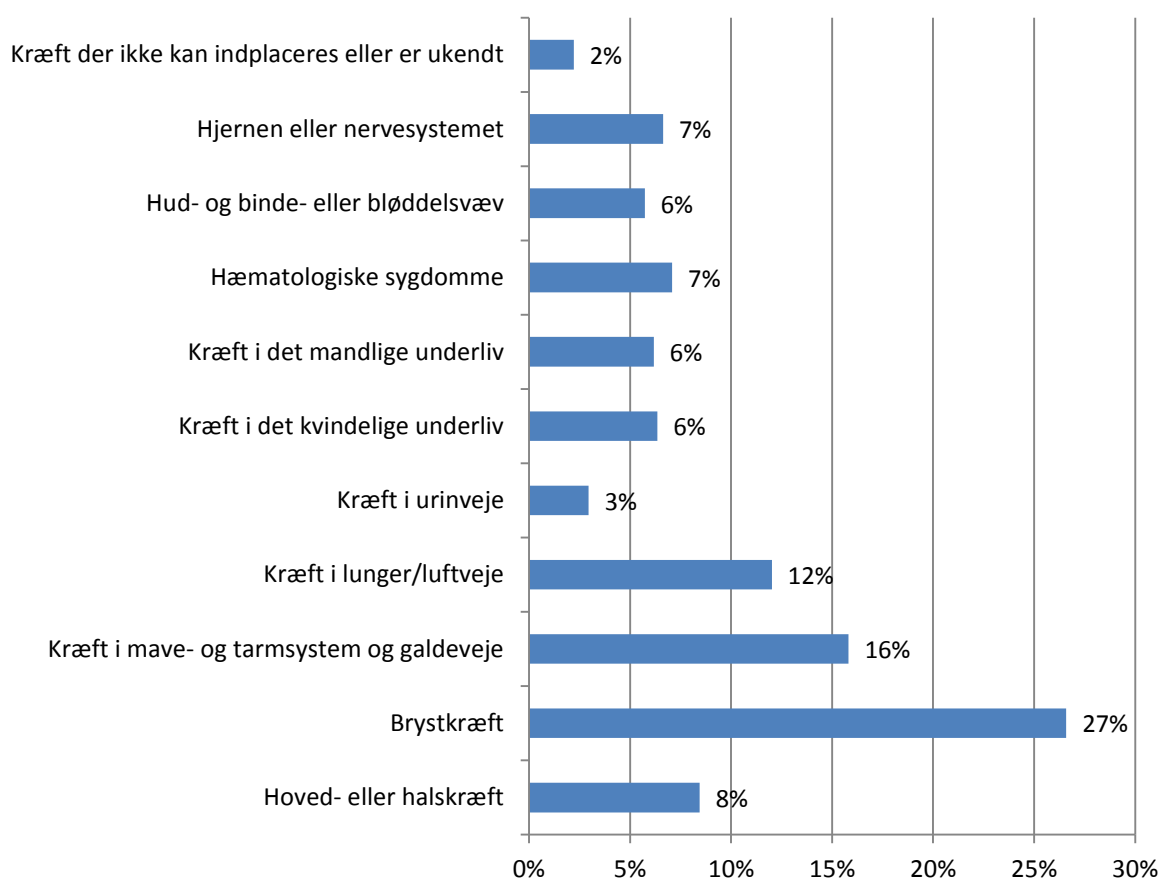
Af figur 2 fremgår det, at 51% af rådgivningernes nye brugere i hele landet er kræftpatienter. I Region Hovedstaden er tallet lidt højere (57 %). På landsplan er 42% af de nye brugere efterladte eller pårørende og i Region Hovedstaden er tallet på 40 %.

Figur 2: Nye henvendelser fordelt på brugergrupper

I figur 3 fremgår det, at 27% af de nye brugere i Region Hovedstaden er eller har været diagnosticeret med brystkræft. Men også nye brugere med kræft i mave-tarmsystemet og galdeveje udgør en stor andel (16 %). Tallene er i overensstemmelse med hvad der ses på landsplan, hvor brystkræft udgør en fjerdedel af alle nye henvendelser.

Figur 3: Nye henvendelser i Region Hovedstaden fordelt på diagnosegrupper

De landsdækkende rådgivningsaktiviteter på Kræftlinjen

I 1989 blev telefonrådgivningen Kræftlinjen oprettet. Her kan kræftpatienter og deres pårørende få personlig og professionel rådgivning. Kræftlinjen møder fortsat langt størsteparten af borgerne på telefonen, men har i dag også en brevkasse, og siden september 2013 har det været mulighed at chatte med en professionel rådgiver på Kræftlinjen. Der vil blive redgjort særskilt for kræftlinjens nye chattetilbud nedenfor. Kræftlinjen er tilgængelig alle ugens dage (hverdage 9-21 og i weekender 12-17).

Kræftlinjen havde i 2013 kontakt til mere end 13.340 borgere (en stigning på knap 5 pct. fra året før), heraf var langt hovedparten kræftpatienter og pårørende. Hertil kommer Kræftens Bekæmpelses online community Cancerforum, som ved udgangen af året havde 6.700 brugere, og tallet er støt stigende.

Kræftlinjen har et basisbudget på knap 10 mio. kr. og selve rådgivningen er bemandedet med 9 fastansatte og ca. 15 timelønnede professionelle rådgivere (læger, psykologer, socialrådgivere, sygeplejersker, diætist).

Vi ved fra undersøgelser, at brugerne oplever rådgivningen fra Kræftlinjen som et vigtigt og nødvendigt supplement til den støtte, information og hjælp, som ydes af privatpraktiserende læger, hospitaler, kommuner og øvrige offentlige og private instanser. Kræftpatienter, pårørende og efterladte udgør 77% af brugerne på Kræftlinjen i 2013. Hertil kommer gruppen 'Andre', som udgør 19% og er

mennesker, som ikke er direkte berørt af kræft, men fx kan være bekymrede for at få sygdommen, eller har spørgsmål om forebyggelse, screening, HPV vaccination mv. Endelig er der også professionelle, journalister og studerende, som kontakter Kræftlinjen med spørgsmål.

Andelen af kvinder som henvender sig, har i alle årene været større end andelen af mænd, og udgjorde i 2013 71%. Brugere i alderen 50-59 år udgjorde den største gruppe (26%), efterfuldt af brugere i alderen mellem 40-49 og 60-69 år, mens de unge under 30 år kun i begrænset omfang (6%) kontakter Kræftlinjen. Borgere fra Region Hovedstaden er flittige brugere og stod i 2013 for 42% af henvendelserne, og var også stærkest repræsenteret når der blev korrigeret for befolkningstallet. Næsten en tredjedel af de kræftpatienter, som henvendte sig, havde diagnosen brystkræft. Andre hyppige diagnoser blandt kræftpatienter var i mave-tarmsystemet (16%) og kræft i de mandlige kønsorganer (11%). Blandt pårørende og efterladte til kræftpatienter var diagnosen mave-tarmkræft (24%) er hyppigst, efterfuldt af diagnoserne lungekræft (15%) og brystkræft (14%).

Rådgivning online – et nyt tilbud fra Kræftens Bekæmpelse

I september 2013 introducerede vi rådgivning online én dag ugentligt. Ved udgangen af 2014 vil tilbuddet være tilgængeligt i hele Kræftlinjens åbningstid, svarende til 70 timer ugentligt. Det er de samme professionelle rådgivere, som betjener telefon og chat.

Der blev efter introduktionen af online rådgivning sidste år gennemførte 167 onlinesamtaler. I 2014 er der i de første par måneder - hvor vi har haft åbent alle ugens dage - registreret 222 online samtaler, svarende til godt 1.300 samtaler på årsbasis. Registreringen har dog ikke fungeret optimalt, hvorfor den faktiske aktivitet vurderes at være højere. Det forventes, at online rådgivningen årligt vil dække 3.000 samtaler, når tilbuddet er helt etableret og kendt blandt brugerne. Dette underbygges bl.a. af, at der fra september 2013 til marts 2014 var knap 3.000 unikke besøgende, hvoraf de 30% kom fra Region Hovedstaden.

Vi har en forventning om, at vi med online rådgivningen når bredere ud, fordi online rådgivningen henvender sig til nye målgrupper. De første erfaringer viser da også, at flere brugere ikke ville have fået hjælp uden onlinerådgivning, da de enten var ude af stand til eller ikke ønskede at tale i telefon eller møde at op i en rådgivning.

Hvorfor søger nogen støtte i en kræftrådgivning og hvad drejer henvendelserne sig om?

Når et familiemedlem rammes af kræft, påvirker det altid hele familien. Diagnosen virker skræmmende på langt de fleste mennesker. Den igangsætter grundlæggende eksistentielle tanker om liv og død hos de berørte. Den syge og de pårørende bringes oftest i en situation, hvor de aldrig har været før. De har dermed heller ikke "et mentalt beredskab", hvormed de kan overskue situationen, som i kortere eller længere tid kan virke kaotisk. Afmagtsfølelsen er velkendt for de fleste.

Den syge og de pårørende har behov for at få støtte og "følgeskab" til at genskabe en vis grad af kontrol og overblik samt behov for at tale om en lang række elementer i fortid, nutid og fremtid.

Ofte har både den syge og de pårørende behov for ro til at tale om spørgsmål, som kan være vanskelige at bringe frem uden tilstedeværelsen af "en hjælper" - en slags katalysator for samtalen. Og her spiller rådgiverne en meget vigtig rolle.

Et stigende antal kræftramte oplever fysiske og mentale følger af deres sygdom og behandling. Det skyldes bl.a. at flere kræftramte får behandling og at flere overlever sygdomsforløb. Det anslås således, at der ved udgangen af 2014 vil være 67.434 borgere, som lever med eller efter et kræftbehandlingsforløb. Derfor vil kræftpatienternes senfølgeproblematikker også være en stadig stigende udfordring for såvel den enkelte og hans familie som for arbejdsmarkedet, kommunerne, sundhedsvæsenet, kræftrådgivningerne m.fl. Denne udvikling kan tydeligt mærkes i rådgivningerne, da flere søger hjælp og støtte til at mindske deres senfølger.

En del af de brugere, som har været i kontakt med sundhedsvæsenet og måske er i gang med en behandling, oplever, at den ro og den tid, der er omkring samtalerne i Kræftrådgivningen, er vanskelig at finde i den travle og effektive sygehusafdeling.

Brugerne beretter i langt de fleste tilfælde om kompetente, søde, venlige og imødekommende læger, sygeplejersker og andre af hospitalets ansatte - men rådgiverne hører også om nogle brugeres oplevelse af, at behandling/indlæggelse er præget af for megen travlhed og for lidt nærvær fra personalets side.

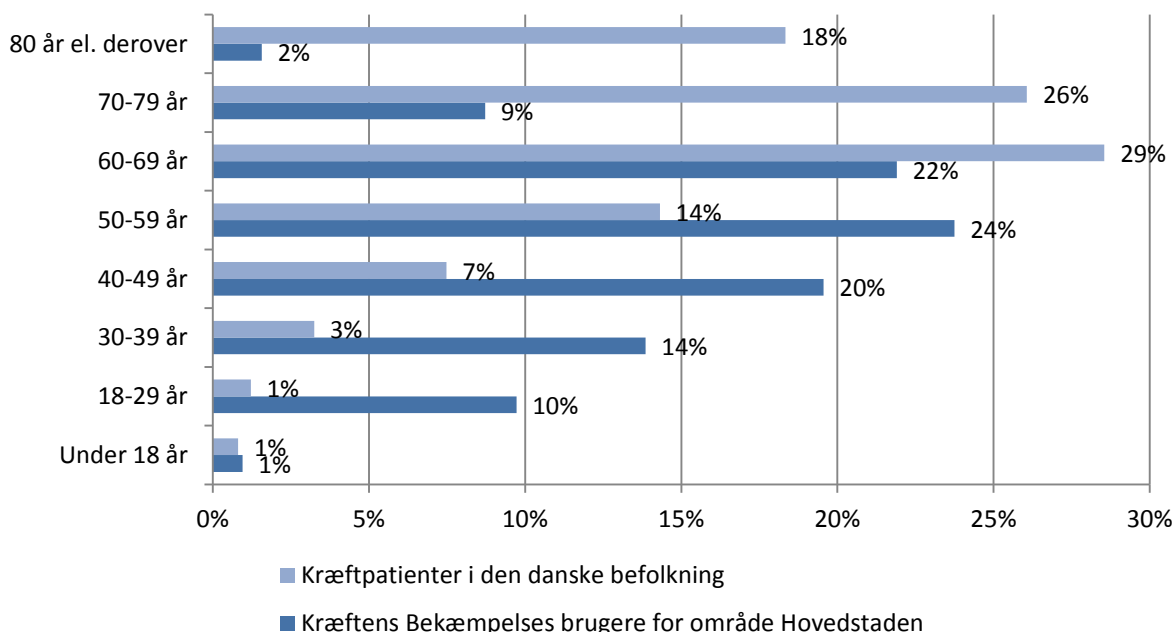
De enkelte rådgivninger skeler ikke til, hvor brugerne kommer fra – alle er velkomne. Men som udgangspunkt vil den geografiske nærhed være bestemmende for, hvem der søger hvilken rådgivning. Sekundært kan den enkelte rådgivnings aktiviteter og tilbud naturligvis tiltrække en bruger, trods afstand.

En **førstegangshenvendelse** fra en bruger imødekommes som oftest af tilbud om en *afklarende samtale* med en af rådgiverne. Ved den *Afklarende Samtale* undersøges eller afklares - som navnet antyder - brugerens problemstillinger. Ofte har brugeren et stort behov for at prioritere blandt de mange spørgsmål og udfordringer, som melder sig efter, at han selv eller den pårørende har fået en kræftdiagnose eller tilbagefald af en erkendt kræftsygdom.

Størstedelen af nye brugere i rådgivningerne er mellem 50-59 år (24%), hvorefter aldersgruppen 60-69 år (22%) og aldersgruppen 40-49 år (20%) følger (figur 4). På landsplan er fordelingen næsten identisk.

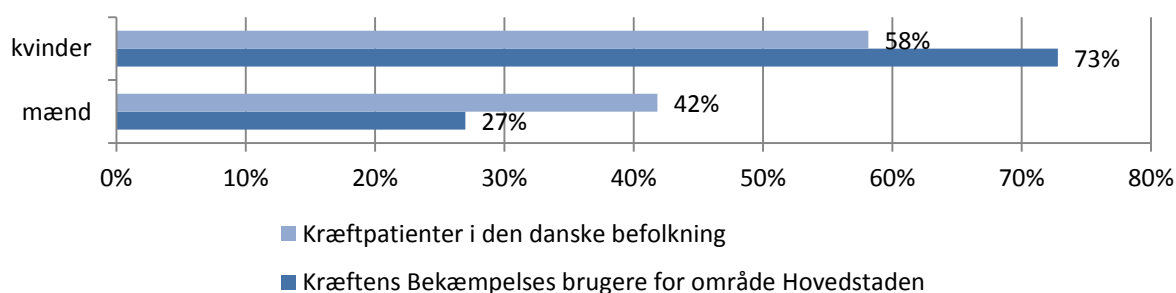

Figur 4: Aldersfordelingen for Kræftens Bekæmpelses nye brugere i Region Hovedstaden samt aldersfordelingen for kræftpatienter i den danske befolkning¹.

På landsplan er 73 % af de nye brugere i Kræftens Bekæmpelses rådgivninger kvinder, mens 58 % af kræftpatienterne i den danske befolkning er kvinder. Samtidig er 27% af de nye brugere i rådgivningerne mænd, mens 42% af kræftpatienterne i den danske befolkning er mænd (figur 5). Mænd er dermed underrepræsenteret i rådgivningerne i Region Hovedstaden, det samme gør sig gældende i resten af landet.

Figur 5: Kønsfordelingen for Kræftens Bekæmpelses nye brugere i Region Hovedstaden og kønsfordelingen for kræft-ramte i den danske befolkning 2011².

Øvrige opgaver

Rådgivningernes personales primære målgruppe kræftpatienterne og de pårørende. Men de varetager også en del opgaver udenfor rådgivningerne.

¹ Tallene for den danske befolkning bygger på prævalensen for kræft i de forskellige aldersgrupper i 2011. Dvs. de personer, i de specifikke aldersgrupper der levede med en kræftsygdom i udgangen af 2011 (kilde: Nordcan).

² Tallene for den danske befolkning bygger på prævalensen for kræft for mænd og kvinder i 2011. Dvs. det er mænd og kvinder, der levede med en kræftsygdom i udgangen af 2011 (kilde: Nordcan).

Supervision af andre

Kræftrådgivningerne modtager jævnligt henvendelser fra personalegrupper – det være sig i børne- eller vokseninstitutioner, virksomheder og andre arbejdspladser – som beder om støtte og supervision i relation til at have en kræftsyg blandt sig. I videst muligt omfang imødekommes disse henvendelser.

Foredrag, oplæg og interviews

Året igennem har rådgiverne afholdt undervisning og oplæg i forskellige fora om forskellige kræftrelaterede emner, f.eks.

- At være pårørende til kræftramte
- At leve med en kræftsygdom
- Kræftbehandling, virkninger og bivirkninger
- Kræftrehabilitering
- Kræftrådgivningens tilbud

Endvidere kontaktes rådgivningerne jævnligt af journalister fra aviser, ugeblade og faglige tidsskrifter, som ønsker udtalelser og interviews i forbindelse med forskellige kræftproblematikker.

Ikke sjældent kontaktes vi af studerende og elever, som ønsker interviews i forbindelse med opgaveskrivning. Alle henvendelser søges imødekommet under hensyntagen til de aktuelle ressourcer.

Samarbejde om kommunal kræftrehabilitering

I samarbejde med Kræftens Bekæmpelses områdekonsulenterne har Kræftrådgivningerne deltaget i udviklingen og gennemførelsen af kræftrehabiliteringsaktiviteter i flere af regionens kommuner. Således bidrager Kræftens Bekæmpelse løbende med undervisning og oplæg i 12 kommuner. Kurserne tager afsæt i Kræftens Bekæmpelses Ditliv koncept som afvikles over 6-8 uger. Kommunerne står selv for rekruttering og visitation af kursusedtagere samt den fysiske træning.

Ditliv:

- **Tænk godt**
- **Sov godt**
- **spis godt**
- **Rør dig godt**

Tak for et godt samarbejde i 2013